

Gestaltungsförslag för Norbyvreten

från kvarterspark till stadsdelspark

Tove Nilsson

Kandidatarbete vid institutionen för stad och land i Uppsala, LA- avdelningen
EX0529 Kandidatarbete i landskapsarkitektur, 2010, 15hp på landskapsarkitektprogrammet
© Tove Nilsson
Titel: Gestaltungs-förslag för Norbyvreten – från kvarterspark till stadsdelspark
Title: Design Proposal for Norbyvreten – from Block Park to District Park
Nyckelord: gestaltning, parkgestaltning, Eriksberg, Norbyvreten, kvarterspark, stadsdelspark
Handledare: Sofia Sandqvist, institutionen för stad och land
Examinator: Anna Tandre, institutionen för stad och land
Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

Introduktion

Detta arbete syftar till att ta fram ett förslag till omgestaltning av en park. Texten behandlar också processen som ledde fram till slutprodukten. Den aktuella platsen heter Norbyvreten och är en kvarterspark i Eriksberg i västra Uppsala. I detta avsnitt följer syfte och frågeställningar, bakgrund, platsbeskrivning, begreppsprecisering, program samt avgränsningar.

Efter att jag blivit tipsad om Norbyvreten av Helena Espmark¹ vid Uppsala kommun besökte jag platsen och insåg direkt att parken har stor potential till en förbättring. Området har stora öppna ytor vilket jag ser som en styrka men helhetsintrycket är att parken är sliten och behöver rustas upp. Jag blev genast intresserad och började fantisera om hur parken skulle kunna se ut och hur den skulle kunna fyllas av liv och rörelse. Självklart ville jag ta tag i denna utmaning och göra ett inspirerande gestaltungsförslag.

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att ta fram ett gestaltungsförslag till en upprustning och ny gestaltning av Norbyvreten. Gestaltungsförslaget ska kunna ses som ett underlag för kommunen att bygga vidare på eller inspireras av.

Den frågeställning jag arbetar efter är – Hur kan parken utvecklas från en kvarterspark till en stadsdelspark? Från denna utvecklades flera delfrågeställningar – Hur ser förhållandet mellan anlagd park och naturskog ut vid Norbyvreten? Vilka kvaliteter är viktiga att bevara och vilka behöver tas bort eller förstärkas i parken?

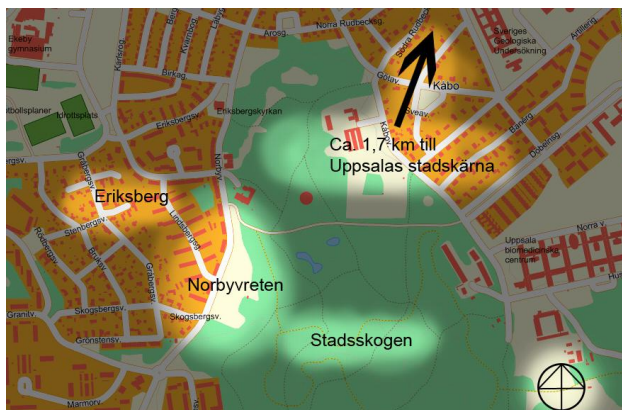
Bakgrund

Norbyvreten var tidigare åkermark (Ortnamnsregistret u.å.), detta är något som kan utläsas ur namnet då vret betyder "...åker eller annan odlingsmark som ligger avsides..." (Nationalencyklopedin u.å.). Parken ligger längs med Norbyvägen intill Stadsskogen. Stadsskogen har dagligen många besökare och används både av dagisgrupper, motionärer, cyklister, hundägare och undervisningsgrupper. Uppsala kommun har som mål att alla Uppsalabor skall ha en park inom 300 meter från sin bostad (Uppsala kommun 2002, s. 27). Norbyvreten är idag den enda anlagda park som finns i Eriksbergs närhet och det är därför viktigt att denna fungerar bra och tillfredställer behoven hos dem som bor i området. Parken är dåligt belyst och ligger undangömd bakom ett stort buskage ut mot Norbyvägen och parken kan därmed upplevas som otrygg både att cykla förbi och vistas i efter mörkrets inbrott. I dag klassas Norbyvreten som en kvartersspark. Uppsala kommun strävar efter att utveckla redan befintliga kvartersparker i staden till stadsdelsparker, Norbyvreten är ett exempel (Uppsala kommun 2002, s. 24). En upprustning och omgestaltning av parken innebär ett stort lyft och jag menar att användningen av parken kan öka och att den skulle kännas mer välkomnande.

---

¹ Helena Espmark, landskapsarkitekt vid Parkplan/Fritids- och Naturkontoret/Uppsala kommun, e-post den 14 april 2010.

Platsbeskrivning

Norbyvretens läge i förhållande till Stadsskogen, Eriksberg och stadskärnan (karta från Hittapunkt.se AB 2010).

Norbyvreten är till ytan cirka 2 hektar och till formen avlång. Till närmaste annan park är det cirka 600 meter. Norbyvreten utgör en kantzon till Stadsskogen, som är ett naturreservat, och parken fungerar därmed som en entrézon till skogen. Parken omgärdas idag av högvuxna träd och buskar ut mot Norbyvägen och skogsvegetation från Stadsskogen. Innanför de högvuxna träden och buskarna finner man en öppen gräsyta. I parkens södra del finns tre fotbollsplaner med tillhörande mål samt en lekplats. Både lekplatsen och fotbollsmålen är slitna. Längs med Norbyvägen går en asfalterad gång- och cykelväg och från Norbyvägen till Stadsskogen går en mindre gång- och cykelväg i grus.

Begreppsprecisering

I texten nämns några olika begrepp och namn, som beskrivs nedan.

Stadsskogen är ett 108 hektar stort naturreservat som idag är ett populärt och välutnyttjat rekreativt område för strövande, naturupplevelser och motion (Uppsala kommun 2008).

Idag klassificeras Norbyvreten som *kvarterspark* som Uppsala kommun definierar som en park vilken är så stor att flera aktiviteter kan pågå samtidigt utan att störa varandra. Man ska kunna fika, sola, leka och spela boll. Här ska finnas klippta gräsytor. Kvartersparken är både en grön lunga och en samlingspunkt. I första hand är kvartersparken till för de närboende (Uppsala kommun 2002, s. 26).

I Uppsala kommuns parkprogram definieras även *stadsdelspark*. I en stadsdelspark skall flera gruppers behov uppfyllas. En stadsdelspark ska ha en extra bra lekplats, erbjuda vinterlek, blomsterplanteringar, rofyllda sittplatser, öppen gräsyta för lek, picknick, spel och samlingar. Parken ska även fungera som utflyktsmål för dagisgrupper.

Sociotopvärde är ett värde som en plats besitter. Det kan vara en upplevelse eller en aktivitet som exempelvis bollek, ro och utblick (Göteborgs Stad 2007, s. 11).

Utifrån dessa preciseringar har jag tolkat skillnaden mellan en stadsdelspark och en kvarterspark. Det handlar om att som projektör jämföra de olika parkerna i staden och se hur de skiljer sig från varandra för att därefter kunna klassificera dem som stadsdelspark eller kvarterspark. Skillnaden mellan en stadsdelspark

och en kvarterspark är att stadsdelsparken ofta är större till ytan och erbjuder större variation av aktiviteter. Den används av fler och lockar även till sig besökare från områden utanför kvarterets gränser. Stadsdelsparken är ofta mer påkostad och har högre skötselnivå. Ofta innehåller den mer blomsterplanteringar. Vid utvecklingen av Norbyvreten var det viktigt för mig att utgå från vad parken besatt för kvaliteter innan omgestaltningen och hur jag skulle kunna utveckla dessa samt skapa nya. Jag jobbade då utefter de ovan nämnda aspekterna.

Program

Genom att studera Uppsalas parkprogram (Uppsala kommun 2002) tog jag fram följande program som underlag för en uppgradering av parken från en kvarterspark till en stadsdelspark:

Uppsala kommun ser att barns, ungdomars och äldres behov av välfungerande utomhusmiljöer kommer att öka, därför är det viktigt att parken utformas så att den tillfredställer flera målgrupper. Det är också viktigt att parken har god tillgänglighet. Parken ska rymma både ro- och mer fartfyllda aktiviteter. Den estetiska aspekten är viktig, många ser Uppsalas parker som ”gröna oaser” i staden och ser gärna att de innehåller blomsterprakt. Uppsala kommun pekar också på att det är viktigt att Uppsala upplevs som en trygg stad. Belysning av viktiga parkstråk är betydelsefullt så att alla åldersgrupper, män och kvinnor vågar använda parken. Man bör även beakta säkerhetsaspekter vid blandning av oskyddade trafikkanter. Cykeltrafikanter bör i vissa fall styras till specifika stråk för att inte komma i konflikt med lekande barn och flanörer.

I Parkprogram för Uppsala (Uppsala kommun 2002, s.19) påpekar Patrik Grahn vikten av att en park hugger tag i en direkt när man sätter sin fot i den. Jag har tolkat det som att det är viktigt med en bestämd karaktär i parken samt att tydliga entréer skapas.

Sociotopvärden och funktioner som parken besitter idag och som bör bevaras är rofyllda sittplatser, lekplats, bollsport och öppen gräsyta.

De värden och funktioner som parken skulle kunna tillföras är vinterlek, blomsterplanteringar, vattenkontakt och vattenlek (Uppsala kommun 2009, s. 26). Lämpligt vore också att utveckla lekplatsen så att den ges större utrymme och fylls med mer utrustning.

Avgränsningar

Gestaltningen innefattar en specifik yta, planområdet, som begränsas av Norbyvägen, Stadsskogen och Stadsskogens parkeringsplats. Slutprodukten består av en illustrationsplan med två tillhörande snitt. Dessa fungerar som inspiration och visar på riktlinjer för Norbyvreten. Ingen höjdsättning eller några tekniska handlingar ingår i arbetet. Arbetet begränsas också genom urval av metoder. Några metoder som inte behandlas är intervjuer med brukare och flertalet analysmetoder. Endast en analysmetod genomfördes, denna är däremot en sammanfattande analysmetod. Tidsmässigt är arbetet begränsat till sju veckor. Efter denna tid skedde ingen mer informationssökning eller ny gestaltning. Endast kompletteringar och finjusteringar av uppsatsen utfördes.

Metod

Nedan beskrivs de metoder jag använt vid framtagandet av gestaltungsförslaget. De delar som behandlas är inventering, analys, skissprocess och förebilder.

Inventering av Norbyvreten

För att få en tydlig bild av platsen genomfördes inventeringar av platsens förutsättningar. Vid inventeringen kombinerades olika inventeringsmetoder. Faktorer som vegetation, parkutrustning, buller och klimat noterades. Utöver detta tillämpade jag Kevin Lynchs samt Arne Branzells inventeringsmetoder. Från Kevin Lynch (1972) använde jag mig av inventering av noder och från Arne Branzell (1976) stråk- och rumsupplevelseinventering. Alla inventeringar gjordes i fält med karta och penna i handen. Senare sammanställdes informationen i tre olika inventeringskartor.

Befintlig vegetation och utrustning

Vid inventering av den befintliga vegetationen och utrustningen noterades buskar och träd. Växternas vitalitet, uppskattad ålder, art, täthet och position i området antecknades. Hos utrustningen i området noterades funktion, kvalitet och placering i området. Denna inventering utfördes för att kunna göra en bedömning av vilka element som skulle kunna utnyttjas vid kommande gestaltning.

Klimat, buller och noder

Klimat, buller och noder sammanställdes på en annan karta. När klimatet studerades undersökte jag om det är speciellt blåsigt någonstans samt om topografin eller avsaknad av växtlighet kunde skapa ett mer blåsigt klimat. Solförhållandena undersöktes och området delades in i soliga, halvsuggiga eller skuggiga områden. Buller avsåg områden där ljudnivån eller ljudsorten upplevs som störande. Med nod menades punkter i planområdet där jag vid inventeringstillfället noterade att människor stannade till eller passerade. Klimat observerades för att strategiskt kunna placera framtida funktioner i parken efter lämpliga solförhållanden. Buller noterades för att strategiskt kunna placera vissa aktiviteter till lugnare områden. Noder observerades för att få en uppfattning om hur besökare väljer att röra sig inom området.

Rumsupplevelser och stråk

Förhållandet mellan vegetation och öppenhet spelar en stor roll för rumsupplevelsen. Rummets utbredning markerades, på ytterligare en karta, som en bubbla. För de rum som har en tydlig riktning markerades denna med en tjockare linje åt det håll riktningen upplevdes. När stråk inventerades studerades människor som rörde sig i och strax utanför området. Bilar, fotgängare och cyklister observerades och tre olika klasser av stråk noterades. Dessa benämndes större väg med motortrafik, mindre väg för cyklister och fotgängare samt gångstigar. Flygfoton från karttjänsten Eniro (Eniro Sverige AB 2010) användes också för att se inofficiella stråk som kunde vara svåra att observera annat än

under parkens högsäsong. Stråk inventerades för att få en bild av hur parken används och var besökare närmar sig respektive lämnar parken.

Analys av Norbyvreten

Analysen grundades på inventeringarna, sociotopskartor samt information och visioner som Uppsala kommun hade. Jag valde att göra en form av sammanfattande analys, en så kallad SWOT-analys (se exempelvis 12image u.å.). SWOT-analysen går ut på att jag i form av en tabell lyfter fram planområdets styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Styrkor och svagheter behandlar interna faktorer och möjligheter och hot behandlar yttre faktorer. Denna analys gjorde jag för att tydligt kunna se vad jag har för villkor att jobba efter. Styrkor och möjligheter kan utvecklas och svagheter och hot motverkas.

Skissprocessen

Efter att jag gjort inventeringen, analys och program för parken började jag skissa på olika koncept. I konceptskissandet testades olika tänkbara formmässiga lösningar för parken, dessa gjordes i stora drag och utfördes i skala 1:1000. Jag tittade i böcker och inspirerades av specifika projekt. Den bok jag huvudsakligen hämtade inspiration ifrån var *1000x Landscape Architecture* (Braun 2008). Det jag inspirerades av och ansåg var specifikt för varje projekt tolkade jag sedan och tillämpade på parken i form av en konceptskiss. Jag valde att jobba vidare med tre koncept. Jag diskuterade därefter för- och nackdelar med de olika konceptförslagen med min handledare. Ett av dessa valdes ut för fortsatt arbete. De tre olika förslagen presenteras under resultatavsnittet. De två jag valde bort presenteras övergripande och det koncept som jag utvecklade ytterligare beskrivs mer utförligt.

Efter att konceptet var valt fortsatte jag utveckla detta och började studera detaljer. Frågor som ställdes var till exempel – hur breda behöver gångarna vara? Vilken sorts vegetation ska finnas var? Vilka olika aktiviteter finns det utrymme för? Vilka material skapar den känsla som ska förmedlas? Allt eftersom mer klarhet skapades började jag arbeta i skala 1:500 för att få en bättre uppfattning om detaljerna i gestaltungsförslaget. När alla frågetecken rätats ut gjorde jag en illustrationsplan samt två snitt som visade specifika lösningar.

Förebilder

Under arbetets gång hämtade jag formmässig inspiration från olika förebilder.

Den botaniska trädgården i Barcelona med dess formspråk med raka och kantiga stråk (Landezine 2009) har varit en stor inspirationskälla.

Vid gestaltandet av lekytan fann jag inspiration i flera lekplatser och formgivningar av lekutrustning, till exempel i Anthony Chimbuyas ”Urban sand pit” (Scribd 2010, s. 7-9) och Kazuya Moritas ”Concrete pod” (Yanko Design 2007). De påverkade mig båda genom deras sätt att med material och färg sticka ut i en naturlig omgivning.

Det kantiga formspråket är något som är typiskt för Barcelonas botaniska trädgård (Landezine 2009).

Färgglada stubbar skulle dessa gummiklossar kunna liknas vid, gjorda av Anthony Chimuya (Scribd 2010, s. 7).

Concrete pod av Kazuya Moritas visar hur kojor kan sticka ut och skapa en intressant kontrast mellan skog och lekutrustning (Yanko Design 2009).

Resultat

I detta avsnitt redogörs för resultatet av inventeringen, analysen och skissprocessen. Därefter presenteras gestaltungsförslaget.

Inventering av Norbyvreten

Inventeringen av platsen utfördes den 8 april 2010, väderförhållandena var soligt till halvmolnigt och svag vind.

Befintlig vegetation och utrustning

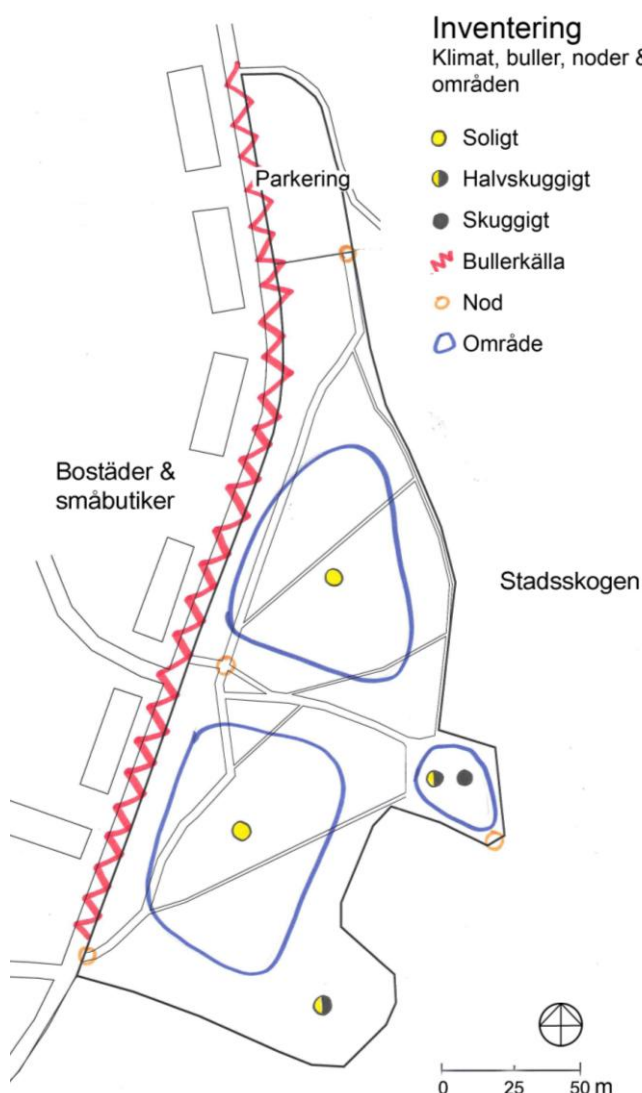
Vid inventeringen av den befintliga vegetationen och utrustningen noterades att området främst innehåller vegetation i kantonerna. Denna är 20 år och äldre. Hela området omsluts av högre vegetation. Ut mot Norbyvägen består vegetationen främst av slånbuskage med inslag av sälg, poppel, tall, björk och asp. Resterande kanter utgörs av vegetationen från Stadsskogen som domineras

av tall, asp, björk, sälg och gran. Mot parkeringen i parkens norra del är sälgar planterade som minskar kontakten mellan parken och parkeringen. Längs med gångstigen mellan Norbyvägen och Stadsskogen står fem avenbokar och ytterligare fyra stycken är planterade längs med lekplatsens kant. Dessa avenbokar är gamla och har krum stam. I områdets östra del finns även några planterade björk- och rosbestånd. I området noterades även några berghällar som sticker upp ur marken. Parkens utrustning består av en lekplats med bland annat gungor, rutschkana och gungdjur. I parken finns även åtta bänkar i fyra olika utföranden, sex fotbollsmål utan nät, soptunnor, två strålkastare som är tänkta att belysa fotbollsplanerna samt gatlyktor vilka är utplacerade längs med gång- och cykelvägen. I övrigt är området bevuxet av klippt gräsmatta.

Klimat, buller och noder

Vid inventeringen av klimat upplevde jag att hela området är vindskyddat. Den stora öppna ytan i mitten är solig, lekplatsen är halvskuggig till skuggig och ytan i sydöst är halvskuggig. Från Norbyvägen hörs buller från förbipasserande bilar och bussar. Det är framförallt bussarna som upplevs som störande. De noder som noterades är entrépunkter till parken, en vid parkeringen, en vid lekplatsen, en vid Norbyvägen i mitten av parken och en i södra delen av parken vid

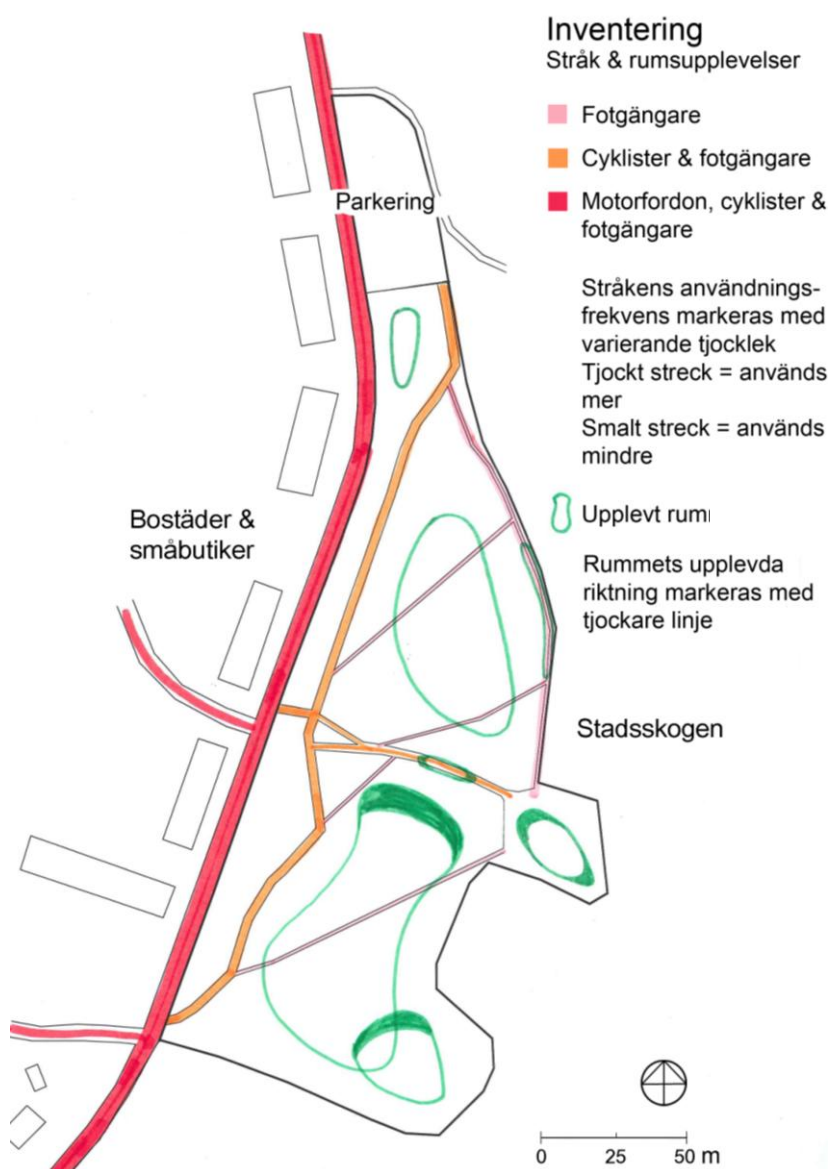
Norbyvägen. De områden som observerades är lekplatsen samt den öppna ytan som delas in i en nordlig och en sydlig del.

*Inventeringskarta Norbyvreten:
Klimat, buller, noder och
områden (Tove Nilsson 2010).*

Rumsupplevelser och stråk

Längs med Norbyvägen går en gång- och cykelväg i asfalt. När man färdas på Norbyvägen leds man ner på denna vidare genom parken, över parkeringsytan och sedan tillbaka upp på Norbyvägen. Från Norbyvägen mot Stadsskogen går även en gång- och cykelväg. Denna samt resten av stråken är av grus. Små inofficiella stigar finns också inom området. Den största av dessa går längs med Stadsskogen. När rumsupplevelsena undersöktes noterade jag fem rum. Det finns två större rum i områdets mitt. Det södra av dessa har en riktning mot mitten av området. Närmast parkeringen finns en gräsplätt som ligger inramad av vägar och buskage. Denna upplevs också som ett rum. Lekplatsen uppfattas som ett annat rum med riktning ut mot den öppna ytan samt in mot Stadsskogen. Det sista rummet finns längst ner i sydöst i parken, också detta med riktning mot parkens mitt.

*Inventeringskarta Norbyvreten:
Stråk och rumsupplevelser
(Tove Nilsson 2010).*

Analys av Norbyvreten

I SWOT-analysen framgår att området har många styrkor och möjligheter, vilka beskrivs nedan.

Styrkor

Styrkorna är bland annat de berghällar som sticker upp ur marken. Berghällarna utgör intressanta och unika inslag för platsen och bör bevaras i största möjliga utsträckning. Stora öppna ytor är något som ofta efterfrågas och är uppskattat hos parkbesökare och därför ses även dessa som en stor tillgång. Avenbokarna med sin spännande form betraktas som en tillgång och deras höga ålder bidrar även med åldersvariation i växtmaterialet. Gång- och cykelvägen som går genom parken bidrar till att fler upptäcker parken. Nuvarande sträckning bör behållas. I och med att parken idag är sliten finns goda möjligheter att ge parken ett lyft och skapa en omtyckt gestaltning. Trots att parken upplevs som väldigt öppen uppfattas den inte som blåsig. Det är något som uppskattas och bör bevaras.

Möjligheter

En möjlighet för Norbyvreten är att den skulle kunna utvecklas till en stadsdelspark, något som man även från Uppsala kommuns sida önskar.¹ Områdets läge ses även som förmånligt och närheten till Stadsskogen kan locka folk till parken. Genom att anlägga en park intill skogsmark anser jag att man har möjlighet att skapa spännande arkitektoniska kontraster. Genom en omgestaltning kan även parken tillföras fler sociotopvärden.

Svagheter

Svagheter området besitter idag är att det kan vara svårt att upptäcka parken från Norbyvägen om man färdas på motsatt sida av vägen. Att öppna upp och göra parken synbar längs vissa delar av vägsträckan kan åtgärda detta. Området är dåligt upplyst vilket kan leda till att många väljer att inte vistas i parken efter mörkrets intrång. Birgitta Andersson poängterar i Uppsalas parkprogram (Uppsala kommun 2002, s. 18) att det är viktigt att tänka på belysningen för att parker ska användas av en bred målgrupp och dygnet runt. Områdets utrustning är sliten och drar ner parkens kvalitet och helhetsintryck. Den behöver därför bytas ut.

Hot

Buller från Norbyvägen upplevs som störande vilket är något att beakta i det fortsatta arbetet vid placering av funktioner och utrustning. Att bostadstrycket i Uppsala är stort är också ett hot mot området. Från Uppsala kommuns sida påpekar man att delar av parken skulle kunna tas i anspråk för bostadsbebyggelse, och risken för detta ökar om den inte rustas upp.²

---

¹ Helena Espmark, landskapsarkitekt vid Parkplan/Fritids- och Naturkontoret/Uppsala kommun, e-post den 14 april 2010.

² Helena Espmark, landskapsarkitekt vid Parkplan/Fritids- och Naturkontoret/Uppsala kommun, e-post den 14 april 2010.

Skissprocessen och de tre koncepten

När jag skissade på koncept kom jag fram till tre olika förslag som jag föredrog mer än de andra. Det första baserades på att Stadsskogen skulle gripa tag om parken med, som jag valde att kalla det, gröna fingrar. Parken skulle präglas mycket av de material som återfinns i Stadsskogen (Konceptskiss 1). Då jag efter hand kom fram till att parken skulle vara en kontrast till Stadsskogen blev detta senare inaktuellt.

I nästa koncept lades stort fokus vid form. Formen var i detta fall slingrig och parken skulle översållas av blomster (Konceptskiss 2). Det valdes så småningom bort på grund av att konceptet till största del bestod av en medveten form och därmed inte skulle kunna hjälpa mig vid andra beslut som behövde göras.

Det tredje konceptet valdes för att det i detta skapades en tydlig kontrast mellan Stadsskogen och parken. Konceptets idé var även till hjälp vid val av formmässiga och funktionella lösningar. Konceptet valde jag att kalla Tvära kontraster (Konceptskiss 3).

Konceptskiss 1,2 och 3 (Tove Nilsson 2010).

Förslag

Konceptet Tvära kontraster grundar sig på att jag vill skapa en tydlig kontrast mellan Stadsskogens skogskaraktär och parkens anlagda karaktär. Genom att skapa en ny karaktär i parken som skiljer sig från Stadsskogens lockas fler målgrupper till området. Förslaget ger också Eriksberg som helhet en större variation av grönområden.

För att skapa denna kontrast använder jag mig av ett rakt formspråk i huvudstråken som bildar en kontrast till naturens mer oorganiserade och organiska formspråk. Jag har också valt att jobba med material och färger som kontrasterar mot naturens egna material. Jag vill att det ska kännas som om föremål och ytor placerats ut i området för att sticka ut. En viktig och tydlig kontrast skapas också då öppna ytor får kontrastera mot skogens slutna karaktär. Däremot inspirerades jag av naturen och skogen som lekplats och applicerade dess funktion och egenskaper i ett formspråk som bryter av mot skogens

material. Träkojan byts till exempel ut mot en vit koja i plast och den ihåliga trädstammen mot ett stort illrött betongrör.

På sida 16 visas gestaltungsförslaget i en illustrationsplan.

Cirkulation

Parkens grund byggs upp av ett vägsystem med raka gång- och cykelvägar i skiftande bredd. Mellan stråken av röd asfalt bildas områden fyllda med olika innehåll och funktion. De kantiga stråken kompletteras med ett mjukare stråk i stenmjöl för att skapa en kontrast mellan det kantiga och det mjuka formspråket. Stråken kompletterar varandra väl och skapar tillsammans goda förutsättningar för att cirkulera runt i parken. Vägsystemet belyses för att möjliggöra vistelse även under dygnets mörka timmar. De röda huvudstråken belyses på ett sådant sätt att dessa lyfts fram extra mycket.

Välkomnande

Parken har fyra entréer, en i norr i anslutning till parkeringsytan, två mot Norbyvägen och en intill Stadsskogen. Dessa lyfts fram för att fånga uppmärksamheten hos sina besökare direkt vid ankomst. I entréytorna har delar av asfalten skurits ut för att skapa kantiga planteringsytor för de så kallade entréträden som utgörs av silverpoppel. Genom att huvudstråken utvidgats mot entréerna skapas större hårdgjorda ytor som inger en känsla av torgkaraktär. Ytorna omgärdas av perennrabatter.

Blomsterprakt

Vid entréerna och längs med Norbyvägen finns generösa perennplanteringar med växlande karaktär. Planteringarna lyfter fram entréerna ytterligare samt erbjuder sina besökare väldoft och något vackert att beskåda. Perennerna inbjuder sina besökare att upptäcka nya spännande arter och även gamla välbekanta. I planteringsytorna längs med Norbyvägen bevaras befintliga träd, även nyplantering av träd och buskar sker. Dessa fungerar som utfyllnad och visuellt skydd ut mot bilvägen. De skiftar i art och täthet. Exempel på buskar är måbär, olika sorter av spirea, småblommig schersmin och snöbär. Exempel på träd är asp, poppel, lönn och lind. I perennplanteringarna bäddas tre stycken mindre rum in för det mindre sällskapet som vill sitta mera avskilt. Dessa förses med bänkar och grillplats.

Områden

De områden som bildas mellan gångstråken tilldelas olika innehåll och funktion. Det sydligaste innehåller utrustning som erbjuder lek för barn. Här finns bland annat en plaskdamm i röd gummiasfalt, färggranna gummistubbar, flera gungställningar, två modellerade gräskullar och flera små vita kojor i plast. I anslutning till plaskdammen är en trappläktare belägen som fungerar som sittyta för föräldrar och som även erbjuder ytterligare lek för barnen. Läktarens bänkar är svarta och röda och också de i gummiasfalt. Plaskdammen används under vintertid som skridskobana. Vegetationen växlar i täthet, från gles till tät björk- och tallskog där lekutrustningen är som tätast placerad. Björk- och tallträdsstammarna skapar en pelarsalskaraktär som är spännande och rolig att

leka i. Det mellersta området behålls öppet med undantag för en perennplantering och några björkar och ekar.

Två av områdena fylls med varsin bollplan, en fotbolls- och en basketplan. Båda planerna tilldelas varsin trappläktare för åskådare eller för förbipasserande att slå sig ner på och ta en paus.

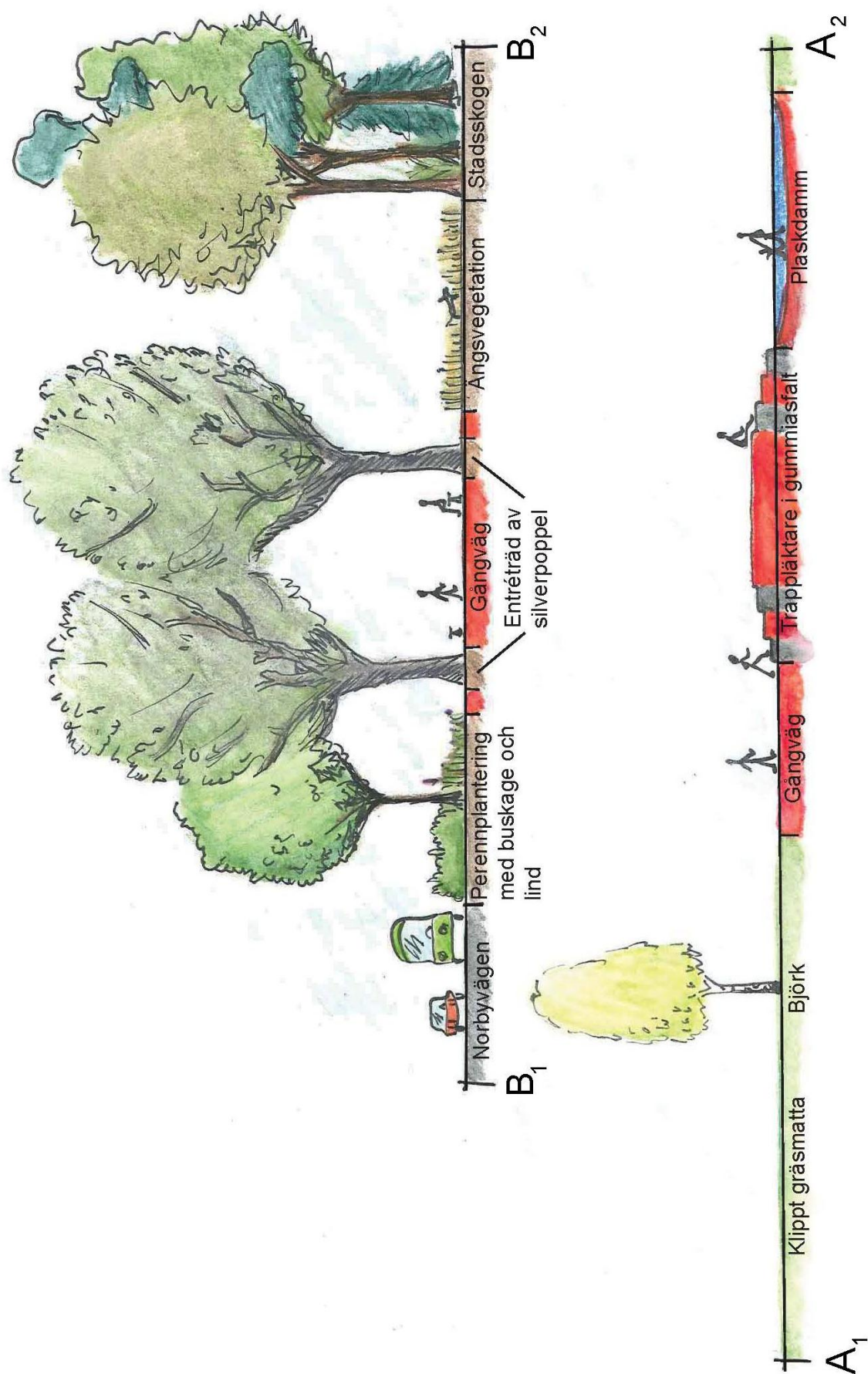
Det allra nordligast området, som kantar Stadsskogen, ges ett drömskt uttryck och fylls med rödblåg björk, flikbladig gråal och ängsvegetation i markskiktet.

Förslag till omgestaltning av Norbyvreten Uppsala
(Tove Nilsson 2010).

Snitt $A_1 - A_2$ och snitt $B_1 - B_2$. (Tove Nilsson 2010).

Diskussion

Syftet med detta arbete var att framställa ett gestaltungsförslag för Norbyvreten som både innebar ett lyft i attraktion för parken i sig och för stadsdelen Eriksberg samt att utveckla parken från en kvarterspark till en stadsdelspark. I detta avsnitt reflekterar jag över mitt resultat och min metod för arbetet.

Resultatreflektion

Genom att jämföra de olika sociotopvärden som Stadsskogen respektive Norbyvreten besatt såg jag att de båda kompletterar varandra väl. De värden som inte någon av dem ägde blev aktuella att försöka utveckla i det nya gestaltungsförslaget. Att arbeta på detta sätt, att se hur de båda grönyrtorna på bästa sätt kan komplettera varandra, är något jag anser är viktigt i flera projekt som man som landskapsarkitekt jobbar med. Genom att tilldela parken fler värden och funktioner samt ett starkt estetiskt uttryck fick den karaktären av att vara en stadsdelspark. Något som däremot inte gick att ändra på i detta projekt var storleken på parken. Men Norbyvreten är så pass stor att detta inte upplevdes som något problem.

Genom detta arbete ville jag undersöka hur förhållandet mellan anlagd park och naturskog såg ut i Norbyvreten, både i dagssituationen och hur det skulle kunna se ut efter en tänkbar omgestaltning av parken. I dag är den största skillnaden mellan Norbyvreten och Stadsskogen vegetationen. Medan Norbyvreten till största del består av öppna gräsytor består Stadsskogen av tät blandskog. De båda områdena knyts endast samman med hjälp av en gång- och cykelväg. I mitt gestaltungsförslag gjorde jag skillnaden mellan de båda områdena större. Jag ansåg att det var viktigt att skilja på naturskog och parkmark. Detta för att tillföra Norbyvreten och dess närmiljö fler värden och funktioner samt för att parken skulle fungera som ett komplement till naturskogen. Parken gavs en mer anlagd och planerad karaktär än tidigare. Dock var det viktigt att det fortfarande skulle vara enkelt att röra sig mellan skogen och parken då inventeringen tydde på att Norbyvreten användes flitigt som transportsträcka mellan Norbyvägen och Stadsskogen.

I mitt parkprogram tas även frågan om trafiksäkerhet för parkbesökarna upp. Genom att låta entrén mot Stadsskogen vara kvar men flytta på lekutrustningen undviks konflikter mellan lekande småbarn och snabba cyklister.

Något som är viktigt vid utveckling av parker och som poängteras i mitt program är att parken ska locka en bred målgrupp. Parken erbjuder flera olika typer av aktiviteter – bland annat picknick, småbarnslek, vattenlek, promenad, fotboll, basket, blomsterbeskådning och grillning. Genom det breda utbudet av aktiviteter tror och hoppas jag att många olika målgrupper lockas till parken och att användningen av parken därmed kommer att öka. Om man även utvecklar ett välfungerande belysningsprogram för parken kommer det att öka användningen ytterligare.

Metodreflektion

De metoder jag använde mig av för att samla information om området kändes relevanta och givande. Att kunna välja samt välja bort inventerings- och analysmetoder var en relativt enkel process och tog inte så mycket tid. Detta är något som jag tror beror på mina tidigare erfarenheter från utbildningen. Inventering av platsen utfördes en torsdagseftermiddag i april år 2010. Det skulle även ha varit lärorikt att inventera och undersöka platsen vid flera tillfällen, under andra veckodagar, andra tider på dygnet, under andra väderförhållanden och andra årstider. Detta hade gett mig en större förståelse för hur och av vilka parken används och därmed hur parken på bästa sätt kunde omarbetas.

Något som kan ha påverkat inventerings- och analysresultatet var att jag utförde momenten ensam. Jag anser att det alltid är bra att diskutera med någon eller några andra, inte bara för att ifrågasätta utan även för att diskutera angreppssätten.

Det hade även varit intressant att jobba med brukarmedverkan. Då hade jag fått fler villkor att förhålla mig till och det hade varit intressant och känts mer verklighetsförankrat att kommunicera med de boende i området.

När jag har studerat mina förebilder har jag inte tittat på idéerna bakom projekten utan tolkat dem själv och därmed studerat dem förutsättningslöst. Kanske hade jag använt mig av dem i gestaltningen på något annat vis om jag känt till de bakomliggande idéerna till deras utformning. Den botaniska trädgården i Barcelona som jag hade som förebild har hjälpt mig vid val av formspråk. De kantiga stråk som finns där avspeglas i mitt gestaltungsförslag, som även det har en grund som byggs upp av kantiga och spetsiga stråk. De delar av de olika projektens formmässiga lösningar som inte lämpade sig för Norbyvretens förutsättningar förbisågs. Till exempel är den botaniska trädgården i Barcelona även känd för sina avancerade topografiska lösningar. Då Norbyvreten är väldigt platt är detta något jag bortsett från när jag inspirerats av trädgården.

Vid framtagande av koncept och bärande idé sökte jag inspiration i böcker. När jag hittade något projekt som intresserade mig särskilt försökte jag ta vara på det som jag ansåg var unikt med projektet och sedan applicera detta i min gestaltning. Det var främst formen i de olika projekterade anläggningarna som inspirerade mig och jag försökte därför studera denna lite mer ingående för att sedan testa om den skulle fungera i min gestaltning. Projekten bröts ned och simplificerades. Som jag tidigare nämnde angående den botaniska trädgården i Barcelona så valde jag att sätta på stråkens formmässiga lösning och deras topografiska lösningar. Det var just det kantiga formspråket som fångade mitt intresse först och det blev därför inget problem för mig att åsidosätta de topografiska aspekterna. Om projekten inte klarade av att brytas ned på detta vis, och därmed inte fungerade i min gestaltning av Norbyvreten, sållades konceptskissen bort. Vissa projekt fungerade inte till exempel på grund av olikheter mellan det studerade projektet och min projektplats. Olikheterna kunde exempelvis vara material, skala och målgrupp. Denna konceptskisskapande metod fungerade bra för mig och lockade till att testa flertalet koncept. Metoden fick mig att se utanför de ramar jag annars ofta begränsas av och den fick mig att förstå vilken hjälp ett koncept kan ge.

I början av mitt arbete kände jag mig säker på att jag ville att Stadsskogen skulle ha stort inflytande på parkens gestaltning. Jag ville att formspråket och

materialet i parken skulle ha skogen som största inspirationskälla. Detta tankesätt var något som ändrades under arbetets gång då jag kom fram till att parken blir mer sin egen om den ges ett eget uttryck som inte liknar skogen allt för mycket. Parkens funktion som entré men också som uppehållspunkt stärktes därmed. Exempel där man jobbar på båda visen finns, och självfallet finns det inget rätt och fel, men Eriksberg behöver inte mer skogsmark utan mer parkmark.

Referenser

Skriftliga källor

- 12manage (u.å.). *SWOT Analysis (SWOT analys)*. (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.12manage.com/methods_swot_analysis_sv.html > (2010-04-19)
- Branzell, A. (1976). *Att notera rumsupplevelser*. Stockholm: Statens råd för byggnadsforskning.
- Braun (2008). *1000x Landscape Architecture*. Berlin: Verlagshaus Braun.
- Eniro Sverige AB (2010). (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://kartor.eniro.se/> > /Flygfoto/Lindesbergsgatan Uppsala. (2010-04-28)
- Göteborgs Stad (2007). *Parkprogram – ge rum för landskapet*. (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.goteborg.se/wps/wcm/connect/0572a880421601d28f08ff3d2a09bb7a/Del2.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=URL&CACHEID=0572a880421601d28f08ff3d2a09bb7a > (2010-07-13)
- Landezine (2009). *El Jardín Botánico de Barcelona*. (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.landezine.com/?p=1011> > (2010-04-28)
- Lynch, K. (1972). *The Image of the city*. Cambridge: Mass: M.I.T. Press.
- Nationalencyklopedin (u.å.). Vret. (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.ne.se/vret> > (2010-07-15)
- Ortnamnsregistret (u.å.). Norbyvreten. (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www2.sofi.se/SOFIU/topo1951/_cdweb/_s2cx001/c05301b1/p2/0000471a.pdf > (2010-07-15)
- Scribd (2010). *anthony chimbuya portfolio_v2.01.10*. (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.scribd.com/doc/17146765/anthony-chimbuya-portfoliov20110> > (2010-04-28)
- Uppsala kommun (2002). *Parkprogram för Uppsala, Allmän del November 2002*. Uppsala: Tekniska kontoret, Uppsala kommun.
- Uppsala kommun (2008). *Naturrestervat i Uppsala Län, Stadsskogen*. Uppsala: Fritids- och naturkontoret samt Kommunikation & IT, Uppsala kommun.
- Uppsala kommun (2009). *Underlag till Översiktsplan 2010 för Uppsala kommun*. (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.uppsala.se/Upload/Dokumentarkiv/Extern/Dokument/Bostad_o_byggande/Oversiktsplan/Underlagsrapporter/Uppsalaalabornas_sociotopkarta.pdf > (2010-04-28)
- Yanko Design (2009). *Concrete Pod by Kazuya Morita*. (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.yankodesign.com/2007/02/08/concrete-pod-by-kazuya-morita/> > (2010-04-28)

Bilder

- Hittapunkt.se AB (2010.) (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.hitta.se/LargeMap.aspx?ShowSatelite=false&SearchType=4> > /Lindesbergsgatan Uppsala. (2010-05-12)
- Landezine (2009). (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.landezine.com/wp-content/uploads/2009/08/_mg_2735-470x200.jpg > (2010-04-28)

Scribd (2010). (Elektronisk). Tillgänglig: < <http://www.scribd.com/doc/17146765/anthony-chimbuya-portfoliov20110> > s. 7 (2010-04-28)

Yanko Design (2009). (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.yankodesign.com/images/design_news/2007/02/8/concrete_pod.jpg > (2010-04-28)